

академічних груп. Комплектація груп на даний момент відбувається в міру заїзду студентів (ураховуються лише строки заїзду та майбутня спеціальність).

Сучасна педагогіка вимагає дослідження вихідного рівня пізнавальної діяльності студентів як з боку наявності конкретних знань предмета, що передують новим знанням, так і з боку сформованості пізнавальних дій, відсутність яких не дозволить успішно реалізувати програму навчання. Для визначення вихідного рівня знань на підготовчих факультетах необхідно проводити тестування студентів з природничих дисциплін [1]. При створенні тестів необхідно враховувати наступні основні принципи: принцип об'єктивності; принцип систематичності; принцип доступності; принцип всебічності. Навчання студентів у подібних групах дозволить в першу чергу вирішити питання про оптимізацію змісту природничих дисциплін та про коригування відповідних для даного контингенту студентів програм.

Надумок

Вивчення особливостей перебування іноземних студентів в Україні викриває низку проблем, вирішення яких сприятиме залученню на навчання в Україну студентів-іноземців, що має важливе значення для збереження наукового та освітнього потенціалу українських вищих навчальних закладів.

Література

1. Белозерцев Е.П. Педагогика профессионального образования / Белозерцев Е.П., Гонеев А.Д., Пашков А.Г. [и др.] - М.: Изд. Центр «Академия», 2004. – 386 с.
2. Беляев Ю. «Болонський процес»: [хрестоматія] / Ю.Беляев, О. Мішуков. – Херсон: ХДУ, 2005 – 276 с.
3. Іщенко О. Інтернаціоналізація студентського освітнього середовища: особливості протікання процесу в Україні / О.Іщенко // Вісник НТУУ «КПІ». – 2010. – № 2. – С. 18–23.
4. Куць О.М. Мовна політика деяких зарубіжних держав : навч.-метод. посібник [з питань мовної політики й міжнародних відносин для студ., розрахований на поглиблене вивчення курсу "Політологія"] / О.М. Куць. – Харків, 2011– 200 с.

Реферати

ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ

Дудченко Н.О., Артеменко А.Ф., Левченко Л.Ю., Васильева К.В.,
Свиридюк В.Б.

Изучение особенностей пребывания иностранных студентов в Украине раскрывает ряд проблем, решение которых будет способствовать привлечению на учебу в Украину студентов-иностранцев, что имеет важное значение для сохранения научного и образовательного потенциала украинских высших учебных заведений.

Ключевые слова: иностранные студенты, обучение.

Стаття надійшла 20.03.2013 р.

FEATURES OF FOREIGN STUDENTS STUDY IN HIGH STATE EDUCATIONAL INSTITUTES OF UKRAINE

Dudchenko N.O., Artemenko A.F., Levchenko L.Yu., Vasil'eva
K.V., Sviridyuk V.B.

The study of features of stay of foreign students in Ukraine disrobes the row of problems the decision of which will assist bringing in on studies to Ukraine of students-foreigners, that has an important value for maintenance of scientific and educational potential of Ukrainian higher educational establishments.

Key words: foreign students, studies.

УДК:616-071;616.24-002;616.24-006

Г.В. Константинович, Г.В. Демчук

Вишниський національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вишнись

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «CASE» ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕМИ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ «СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ ПРИ ПНЕВМОНІЯХ, ПЛЕВРИТАХ, РАКУ ЛЕГЕНІВ» ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ІІІ КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Коллективная работа над кейсами сприяла вдосконаленню навичок обстеження хворого, обмірковування отриманих даних, виявленню ознак синдромів та формулюванню попереднього діагнозу з призначенням відповідних додаткових досліджень. Кейс-метод підвищує мотивацію та зацікавленість студентів у навчанні.

Ключові слова: кейс-метод, негоспітальна пневмонія, навчання, практичні навички.

Робота є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри пропедевтики внутрішньої медицини: «Особливості перебігу гострих та хронічних неспецифічних захворювань органів дихання в поєднанні з патологією серцево-судинної, травної, сечовидільної та ендокринної систем з урахуванням фармакоекономічних показників та параметрів якості життя» Державний реєстраційний номер 0111U003631.

Реформування національної системи освіти України, сучасні тенденції світової інтеграції зводять проблему розвитку особистості в ранг пріоритетних завдань. Тому велике значення набуває впровадження інтерактивних методів навчання і виховання, яке є ефективнішим засобом в опануванні сучасних технологій, підвищенні ефективності навчання і якості знань, формуванні життєвої і професійної компетентності сучасної молоді. Однією з інтерактивних методик, що набула популярності у Великобританії, США, Німеччині, Данії та інших країнах стала «Case study» (кейс-метод, метод аналізу ситуацій), розроблена англійськими науковцями М. Швером, Ф. Едейем та К. Сйтс. Саме їй у світовій практиці відводиться важливе місце для вирішення сучасних проблем у навчанні. В основу кейс-методу покладені концепції розвитку розумових здібностей студентів.

Існує дві школи розробки методики «Case»: Гарвардська (американська) та Манчестерська (європейська), які вирізняються одна від одної насиченням кейсів та особливостями прийняття вірного рішення.

Кейси класифікуються за типом відтворення (теоретичної або реальної ситуації), за об'ємом поданої інформації, за метою навчання, за видом отримання інформації та прийняття рішення.

Добре створений кейс повинен відповідати чітко встановленій меті, мати відповідний рівень складності завдань, демонструвати декілька аспектів реального життя, як найдовше зберігати сучасний погляд на проблему, мати національне забарвлення, демонструвати типові ситуації, розвивати аналітичне мислення, провокувати дискусію, мати декілька рішень.

Суть кейс-методу полягає у використанні конкретних випадків (клінічної ситуації, історій, тексти яких називаються кейсом) для обговорення або вироблення рішень з певного розділу навчання дисципліни. Студенти сумісними зусиллями аналізують представлену ситуацію, формують проблеми, знаходять їх практичне вирішення.

Тобто кейс - це не просто описання випадку, а єдиний інформаційний комплекс який дозволяє зрозуміти ситуацію. Добре сформований кейс провокує дискусію, яка основана на реальних фактах чи клінічних даних, що модулює реальну проблему з якою у подальшому будуть стикатися студенти на практиці. Крім того, кейси розвивають аналітичні, дослідні, комунікативні навички, стимулюють вміння аналізувати ситуацію, планувати стратегію та приймати рішення у тактиці ведення хворого, обстеження, лікування тощо.

Навчання іноземних студентів англійською мовою в Україні має певні складнощі, зумовлені перш за все мовними обмеженнями, що призводить до недостатньо ефективного формування навичок професійного спілкування, отримання необхідної інформації під час обстеження пацієнта. Застосування кейс-методу дозволить зробити навчальний процес на клінічних кафедрах більш динамічним, насиченим та інформативним.

Метою роботи було визначення ефективності кейс-методу під час викладання пропедевтики внутрішньої медицини іноземним студентам, які навчаються англійською мовою.

Матеріал та методи дослідження. Методика кейс була використана під час практичного заняття за темою «Симптоми та синдроми при пневмоніях, плевритах, раку легенів» 16 іноземним студентам, які навчаються англійською мовою. Вони були розподілені на 2 підгрупи, кожній з яких було запропоновано 2 кейси наступного змісту. Клінічна ситуація для першої команди (1К): «Пацієнт 3., 40 років, скаржиться на виразну загальну слабкість, підвищення температури тіла до 38,4°C, кашель з виділенням незначної кількості кров'янистого харкотиння, біль в грудній клітці колючого характеру, яка посилюється під час глибокого дихання, задишку змішаного типу під час незначного фізичного навантаження. Хворіє протягом 3-х днів, після переохолодження. Об'єктивно: Стан важкий, шкіра бліда, волога, гаряча на дотик, гіперемія правої щочки. Грудна клітка асиметрична (D>S), права половина відстає в акті дихання, тахіпное 28 за хвилину, перкуторно над легенями справа в нижніх відділах тупий перкуторний звук, аускультативно – справа в нижніх відділах бронхіальне дихання, в аксиллярній ділянці не вислуховується».

Клінічна ситуація для другої команди (2К): «Пацієнт Е., 52 років, скаржиться на виразну загальну слабкість, підвищення температури тіла до 37,5°C, епізодичний кашель з виділенням прожилок крові, біль в грудній клітці при диханні та кашлі, задишку змішаного типу під час незначного фізичного навантаження, осиплість голосу, втрату апетиту та схуднення. Хворіє протягом 3-х місяців, в анамнезі тривале паління цигарок (біля 28 років). Об'єктивно: Стан важкий, шкіра бліда, суха, гаряча на дотик. Грудна клітка асиметрична (D<S), права половина відстає в акті дихання, тахіпное 30 за хвилину, перкуторно над легенями справа в нижніх відділах тупий перкуторний звук, аускультативно – справа в нижніх відділах бронхіальне дихання, в аксиллярній ділянці не вислуховується».

Завдання для обох команд студентів: Охарактеризувати стан пацієнта. Провести фізикальне дообстеження та проаналізувати отримані дані (на цьому етапі відпрацьовуються практичні навички фізикального обстеження пацієнта з респіраторною патологією). Визначити провідні респіраторні синдроми, обґрунтувати попередній діагноз даного пацієнта. Навести найбільш інформативні лабораторно-інструментальні методи обстеження, які з високим рівнем вірогідності дозволять підтвердити попередній діагноз.

Оцінювання роботи студентів відбувалось за наступними критеріями: рівень теоретичних знань, практичних навичок, вмінь, індивідуальної роботи, участь у дискусії, праця у групі, вмінням доповідати та демонструвати отримані результати. Кожний з критеріїв оцінювався за 5-ти бальною шкалою. Підсумок визначався за сумою отриманих оцінок: максимальна оцінка – відмінно (25-30 балів), добре (20-24 бали), задовільно (15-19 балів), незадовільно (менше 15 балів).

Для визначення ефективності методики активність та успішність студентів на цьому занятті порівняли з їхніми показниками на попередньому занятті.

Результати дослідження та їх обговорення. Початковий теоретичний рівень знань в обох групах студентів був задовільним. Застосування кейс-методу на практичному занятті суттєво покращило активність студентів. Студенти обох команд демонстрували свою роботу, презентуючи клінічні випадки, жваво обговорюючи та обґрунтовуючи свої висновки. Один студент з 1К та 2 студенти 2К показали глибоку обізнаність щодо даної патології, задаючи запитання провокаційного характеру, представникам конкуруючої команди.

У жвавій дискусії за участю всіх студентів 1К були визначені ключові суб'єктивні та об'єктивні ознаки синдромів ущільнення легеневої тканини, накопичення рідини у плевральній порожнині, легеневої недостатності, які, враховуючи гостроту процесу, стали підставою для формулювання діагнозу негоспітальної пневмонії, ускладненої ексудативним плевритом. Студентами вірно були призначенні додаткові методи обстеження, які підтверджували попередній діагноз.

Робота студентів 2К відрізнялась індивідуалізованим підходом до вирішення завдань. Троє студентів обмірковували дані суб'єктивного обстеження і дійшли висновку, що у пацієнта процес у легенях хронічний та прогресуючий, пов'язаний з палінням. Інші студенти 2К обговорювали об'єктивні дані, визначились з можливими показниками об'єктивного обстеження, які не вказані в умові завдання. Далі сумісними зусиллями вони дійшли до вірного висновку, що у пацієнта присутні ознаки синдрому ущільнення легеневої тканини. Вони вірно

обґрунтували попередній діагноз негоспітальної пневмонії, але не виявили та не пояснили ознаки ателектазу нижньої частки правої легені та не припустили причини можливих змін. Додаткові обстеження шляхом колективного обговорення були визначені вірно та їх дані дозволили б підтвердити попередній діагноз та виявити причину ателектазу легенів – пухлину нижньо-часткового бронху справа.

Інтегральне оцінювання роботи студентів за зазначеними критеріями показало, що не зважаючи на задовільну теоретичну підготовку, задовільний рівень практичних навичок, більшість студентів (12 чоловік) здатні самостійно аналізувати клінічні дані та визначати ключові ознаки синдромів, призначати додаткові дослідження, оцінювати їх діагностичну цінність у запропонованих клінічних ситуаціях. Інші студенти, які внаслідок індивідуальних особливостей та недостатньої підготовки до заняття в процесі роботи над кейсами покращили свій рівень та засвоїли ключові положення заняття.

Протягом заняття студенти продемонстрували добру здатність до колективної праці та обговорення завдань. Презентація та обґрунтування висновків мали певні недоліки: не чітко формулювались висновки, не завжди вірним було обґрунтування, не завжди враховувались клінічно значущі дані обстеження особливо студентами 2К. Студенти потребували додаткових допоміжних запитань для формування правильних висновків.

Середній бал в 1К склав 3,9, в 2К – 3,4. При порівнянні середнього показника на попередньому занятті (3,2 та 2,8, відповідно) відзначається суттєве покращення засвоєння матеріалу при використанні кейс-методики.

Висновки

1. Кейс-метод допомагає студентам вдосконалити навички і отримати досвід у виявленні, відборі і вирішенні проблем, поставлених в процесі заняття; активує роботу з інформацією – осмислення деталей, описаних в клінічній ситуації; аналіз і синтез даних; формулювання припущень та висновків; оцінку альтернатив; ухвалення рішень – навичок групової роботи.

2. Метод кейс продемонстрував позитивне ставлення з боку студентів, сприяв освоєнню теоретичних положень та опануванню практичних навичок обстеження хворих з пневмонією, ексудативним плевритом, раком легенів використання матеріалу; впливає на професіоналізацію студентів, сприяє їх дорослішанню, формує інтерес і позитивну мотивацію по відношенню до навчання.

3. Наявність в структурі кейс-методу елементів дискусій, аргументації тренує учасників обговорення, вчить дотриманню норм і правил спілкування, вільного володіння медичною термінологією. Викладач має бути досить емоційним протягом всього процесу навчання, вирішувати і не допускати конфліктів, створювати оточення співпраці і взаємодії, забезпечувати дотримання особистих прав студента.

4. Впровадження даної методики у викладання клінічних дисциплін потребує детальної розробки методології створення кейсів для практичних занять, формування бази типових клінічних ситуацій, що суттєво покращить якість підготовки сучасних лікарів.

Література

1. Галузьяк В.М. Педагогика / В.М. Галузьяк // – Вінниця. – 2003. – 413 с.
2. Спішина А.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб з оглядом за терапевтичними хворими / А.В. Спішина // – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.
3. Збірник міні – кейсів з дисципліни «Комунікаційні процеси у навчанні» - К., 2009. – 343 с.
4. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник) / В.Є. Мілерян // – К.: Хрещатик, 2004.–80 с.
5. Мостового Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / Ю.М. Мостового // – Вінниця: ДП «ДФ», 2012.- С. 391-393.
6. Смолянинова О.Г. Инновационные технологии обучения студентов на основе метода Case Study./ О.Г. Смолянинова // - М. - сборник «Инновации в российском образовании», ВПО, 2000 г.
5. Сурмін Ю.П. Метод аналізу ситуацій (Case study) та його навчальні можливості. Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології: Кол. моногр. / Ю.П. Сурмін // – К.: МАУП, 2005.
6. Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб / В.В. Ягоднікова // – К.: ДП «Вид. дім Персонал», 2011. – 70 с.
7. Susan S. The case study as a research method / S. Susan // – University of Texas at Austin. – 1997. – 54 p.

Реферати

ПРИМЕНЕНИЕ МЕТОДА «CASE» ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ТЕМЫ ПРАКТИЧЕСКОГО ЗАНЯТИЯ «СИМПТОМЫ И СИНДРОМЫ ПРИ ПНЕВМОНИЯХ, ПЛЕВРИТАХ, РАКЕ ЛЕГКИХ» ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ III КУРСА МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

Константинович Т.В., Демчук А.В.

Цель исследования: определение эффективности кейс-метода во время преподавания пропедевтики внутренней медицины иностранным студентам, которые обучаются на английском языке. Во время преподавания практического занятия по теме «Симптомы и синдромы при пневмониях, плевритах, раке легких» 16 иностранным студентам, обучающимся на английском языке, были предложены для обучения и обсуждения 2 клинических случая (кейсы). Коллективный труд над кейсами способствовал усовершенствованию навыков обследования больного, обдумывания полученных данных, выявления признаков синдромов и формированию предварительного диагноза с назначением соответствующих дополнительных обследований. Кейс-метод повысил мотивацию и заинтересованность студентов в обучении.

APPLICATION OF THE CASE-METHOD TO TEACHING PRACTICAL TRAINING “SYMPTOMS AND SYNDROMES OF PNEUMONIAS, PLEURISIES AND LUNG CANCER” FOR THE THIRD YEAR’S FOREIGN STUDENTS OF THE MEDICAL FACULTY

Konstantynovych T.V., Demchuk H.V.

Aim of the research: assessment of efficacy of the case-method to teaching the propedeutics to internal medicine for the English-speaking foreign students. During the practical training “Symptoms and syndromes of pneumonias, pleurisies and lung cancer” 16 English-speaking medical students were proposed for study and discussion of 2 clinical cases. Collective work on the clinical cases contributed to improvement of the practical skills of the patient examination, deliberation of the received data, revealing symptoms and signs of the syndromes, making primary diagnosis with administering instrumental and laboratory investigations. The case-method increased motivation and interest of the students in the medical education.

Ключевые слова: кейс-метод, негоспитальная пневмония, обучение, практические навыки.

Key words: case-method, community-acquired pneumonia, education, practical skills.

Стаття надійшла 15.03.2013 р.

УДК 616.314-08:378.046.4

И.К. Луцкая, Е.Е. Ковенская, Э.Д. Эбакидзе
Белорусская медицинская академия последипломного образования, г. Минск

ОРГАНИЗАЦИЯ НАУЧНОЙ РАБОТЫ ИНОСТРАННЫХ КЛИНИЧЕСКИХ ОРДИНАТОРОВ ПО ТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ

Цель обучения в клинической ординатуре – углубление знаний по специальности и формирование научных взглядов ординаторов. Современная материальная база кафедры терапевтической стоматологии БелМАПО, высоко квалифицированные преподаватели высшей школы и обеспечение учебно-методической литературой помогает врачам-стоматологам из многих стран становиться не только квалифицированными кадрами, но и научными специалистами в области стоматологии.

Ключевые слова: ординатура, терапевтическая стоматология.

Клиническая ординатура – неотъемлемая часть многоуровневой структуры последипломного медицинского образования, позволяющая врачам значительно повысить уровень профессионального мастерства, освоить в рамках своей специальности современные и наиболее эффективные методы диагностики и лечения заболеваний, а также глубже изучить актуальные вопросы практического здравоохранения. Цель обучения в клинической ординатуре – углубление знаний по специальности и совершенствование навыков врачей, уже имеющих определенный опыт работы в медицине.

В Белорусской медицинской академии последипломного образования, с целью выполнения показателей экспорта образовательных услуг, ведется подготовка специалистов из числа иностранных граждан. На кафедре терапевтической стоматологии обучаются клинические ординаторы из Сирии, Иордании, Ирана, Грузии и др. Обучение иностранных клинических ординаторов проходит в соответствии с учебными планами и учебными программами, утвержденными Министерством здравоохранения Республики Беларусь, которые включают общенаучные, общемедицинские дисциплины и дисциплины специальности.

Поскольку клиническая ординатура требует индивидуального подхода, работа с клиническими ординаторами на кафедре организована в соответствии с конкретными профессиональными и производственными потребностями обучаемого, с учетом уровня имеющейся у него подготовки и стажа работы. Иностранные клинические ординаторы проходят обучение индивидуально под руководством преподавателей кафедры, которые являются их кураторами. Особое внимание в процессе обучения уделяется развитию способностей к клиническому мышлению, т.е. умению рассматривать больного с учетом особенностей его организма и психологического статуса, умению выявить развитие болезни в начальной стадии. В период обучения ординаторы посещают лекции, практические занятия курсов повышения квалификации по всем разделам терапевтической стоматологии, участвуют в тематических дискуссиях, консультациях, демонстрационных занятиях.

На кафедре терапевтической стоматологии имеется достаточный арсенал средств для обучения клинических ординаторов: большое количество учебно-методических пособий и инструкций Министерства здравоохранения, разработанных преподавателями, монографий и справочных руководств, обучающих видеофильмов.

Однако клиническая ординатура предполагает не только глубокое и всестороннее изучение специальности, но и формирование научных взглядов ординаторов. Клиническое мышление и понимание процессов возникновения болезни, её профилактики и лечения помогут в будущем анализировать любую клиническую ситуацию с точки зрения, как теории, так и практики. Любой клинический ординатор, обучающийся на кафедре, имеет возможность заниматься научно-исследовательской работой. Кафедра терапевтической стоматологии БелМАПО имеет хорошо оснащенную материальную базу, современное оборудование и материалы, что позволяет организовать научную деятельность иностранных клинических ординаторов с учетом их интересов по тому или иному разделу терапевтической стоматологии.

Важным звеном деятельности преподавателей кафедры терапевтической стоматологии является научно-исследовательская работа по одному из перспективных направлений. Сотрудники кафедры ведут научные исследования во всех областях терапевтической стоматологии: гигиене и профилактике стоматологических заболеваний, лечению кариеса и его осложнений, лечению заболеваний маргинального периодонта и слизистой оболочки полости рта, эстетической стоматологии. Все иностранные клинические ординаторы кафедры совместно со своими кураторами принимают участие в выполнении НИР, проходящих в рамках государственного финансирования. Организует научные исследования заведующая кафедрой терапевтической стоматологии, которая, в личной беседе с каждым ординатором, выясняет его интерес в том или ином научном направлении.

Иностранные клинические ординаторы проводят обзор литературы, патентный поиск и набирают научный материал по выбранной теме исследований. В рамках научной работы обучаемые проводят ряд тестов, определяют индексы (КПУ, КПИ, СРІТN, GІ и др). Кроме этого, клинические ординаторы осваивают сложные обследования. Например, ТЭР-тест (Луцкая И.К.) – это исследование кислотоустойчивости эмали, который